

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Lintunen, Taru

Title: Päätöksentekijöitä pitää voida arvioida : laadunhallintaa liikuntatieteisiin ja liikuntahallintoon

Year: 2017

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Liikuntatieteellinen Seura ry, 2017.

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Lintunen, T. (2017). Päätöksentekijöitä pitää voida arvioida : laadunhallintaa liikuntatieteisiin ja liikuntahallintoon. *Liikunta ja tiede*, 54(4), 22-23. https://fl-cdn.scdn1.secure.raxcdn.com/files/sites/4708/l-t-4-17_22-23_lowres-a91b54c5-575a-4c42-93ae-175c90bc2b3d.pdf

Päätöksentekijöitä pitää voida arvioida – laadunhallintaa liikuntatieteisiin ja liikuntahallintoon

Arviointin ja palautteen käytännöt ovat erottamaton osa tieteen toimintoja. Tutkimusrahoitus ja julkaisutila jaetaan tiukan arvioinnin perusteella. Tutkimussuunnitelmia arvioidaan tutkimusryhmissä, rahoittajat arvioivat suunnitelmia, tieteellisissä julkaisuissa arvioidaan artikkeleita ja myös opinnäytteitä arvioidaan yksityiskohtaisesti. Täytettäessä tutkimukseen liittyviä työpaikkoja arvioidaan hakijoita. Arviointi ja palautteenkeruu ovat myös tulleet vahvasti osaksi tieteellistä opetusta. Yliopistot saavat esimerkiksi kolme prosenttia OKM:stä tulevasta perusrahoituksesta opiskelijoiden antaman palautteen perusteella.

Liikuntapsykologian kansainvälisessä maisteriohjelmassa kehitimme palautejärjestelmän, jossa keräsimme palautetta kaksi kertaa vuodessa opiskelijoilta, opettajilta ja hallintohenkilökunnalta. Palautteesta tehtiin kooste, joka esiteltiin vastaajille. Palautetilaisuuksissa mietittiin yhdessä, miten havaittuja ongelmia voisi ratkoa ja toimintaa kehittää sekä kerrottiin mitä asioita on jo aiemman palautteen perusteella tehty tai miksi jotain asiaa ei ole saatu korjattua.

Järjestelmän etuna oli keveys verrattuna esimerkiksi kurssipalautteen keruuseen, jonka analysointi koko ohjelman tasolla on erittäin työlästä ja joka ei sellaisenaan anna kokonaiskuvaa oppimisesta, opetuksesta, tukitoimista, hyvinvoinnista ja hallinnosta. Yksittäisen opettajan työn kehittämisen kannalta kurssipalaute on toki tärkeää ja siksi myös sitä kerätäänkin kattavasti.

Palautejärjestelmämme vahvuuksia oli esimerkiksi se, että opiskelijat ja henkilökunta tulivat kuulluiksi ja kokivat, että heidän ehdotuksillaan oli vaikutusta toimintaan. Järjestelmä myös motivoi antamaan palautetta, koska sillä oli vaikutusta jo omien opintojen aikana eikä vasta jälkikäteen. Ongelmatilanteet nousivat ajoissa esille ja niihin pystyttiin puuttumaan.

Palautejärjestelmämme ei kuulosta kovin erikoiselta, mutta lienee avoimuudessaan ja läpinäkyvyydessään edelleen harvinaisuus, koska saimme sille Euroopan komission laatupalkinnon. Teimme lisäksi

tänä kesänä opiskelutyytyväisyys- ja työllistymiskyselyn kahdeksan viime vuoden aikana ohjelmassa opintonsa aloittaneelle. Tulosten perusteella opiskelijat olivat hyvin tyytyväisiä ohjelmaan, he olivat työllistyneet hyvin ja 94 prosenttia suosittelisi sitä muille opinnoista kiinnostuneille. Lisäksi 40 prosenttia opiskelijoista oli jatkanut väitöskirjaopintoihin (Papaioannou ym., 2017).

Palautteen kerääminen ja arviointi tietysti kuormittaa, mutta ne ovat välttämättömiä laadunarvioinnin ja kehittämisen sekä hyvän johtamisen kannalta. Mitä korkeammalle valtarakenteissa mennään, sitä vähemmän yleensä palautetta kerätään päätöksentekijöiden ja johtajien toiminnasta. Hyvät johtajat toki keräävät itse palautetta oman työnsä kehittämiseksi, esimerkiksi 360 asteen tiedonkeruumenettelmällä, jossa johtaja saa palautetta ympäröiviltä ihmisiltä. Tärkeää olisi kuitenkin, että jo organisaatiorakenteeseen olisi sisällytetty palautteenkeruu- ja käsittelymenettelyt niin, ettei se jäisi yksittäisten toimijoiden kiinnostuksen varaan tai arjen kiireissä kokonaan tekemättä. Toisaalta ne vallankäyttäjät, jotka kipeimmin tarvitsisivat toimivaa ja oman toiminnan kehittämiseen velvoittavaa palautejärjestelmää sitä vähiten vapaaehtoisesti toteuttavat. Ajankohtaisia esimerkkejä ei ole vaikea löytää maailman johtajien joukosta.

Kotoisassa liikunnan päätöksentekojärjestelmässä huomaa myös kehittämistarpeita. Valtion liikunta-neuvoston rooli liikuntatieteellisen tutkimuksen ja vastaavasti liikuntapoliittisten toimenpiteiden rajapinnassa on merkittävä. Neuvosto antaa vuosittain lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamasta liikuntatutkimuksesta, käy vuorovaikutusta tutkijoiden ja asiantuntijoiden kanssa ja antaa lausuntoja ja kehittämissesityksiä ministeriölle siitä, millaisia liikuntapoliittisia toimenpiteitä tulisi tehdä. Tutkimus- ja arviointijaosto osana valtion liikunta-neuvostoa toimii valmistelevana elimenä ja liikuntatieteen asiantuntijaelimenä. Liikuntaneuvosto ja tutkimus- ja arviointijaosto edellyttävät asiakkailtaan tarkkaa raportointia ja näihin kohdistuu jatkuvaa arviointia. En ole kuitenkaan huomannut, että pa-

Suosittelen jatkuvan palautejärjestelmän kehittämistä. Näin kaikkien osallisten ääni, asiantuntemus ja kehittämissuhteet saadaan kuuluville. Esille nousee aina myös ratkaisuehdotuksia, joita johto ei olisi ehkä tullut ajatelleeksikaan.

lautetta kerättäisiin ja arviointeja laadittaisiin liikuntaneuvoston, jaoston tai OKM:n liikuntayksikön viranhaltioiden toiminnasta.

Tässä yhteydessä sopiikin siteerata liikuntaneuvoston aiempaa puheenjohtajaa **Jan Vapaavuorta**, joka Helsingin Sanomien haastattelussa 18.6.2017 korostaa ajankohtaiseen urheilun ja liikunnan valtionapujen takaisinperintätapaukseen liittyen, että asioista on uskallettava keskustella avoimesti. ”Meillä on syntynyt karkea pelon ilmapiiri, kun kukaan ei uskalla sanoa mitään siinä pelossa, että kritiikki alentaa omia tulevia avustuksia.” Artikkelissa kysytäänkin onko suomalainen liikuntakenttä liikaa ministeriön armoilla, kun avustuksia jaetaan? Hyvä kysymys, koska aina kun ilmenee epäilyjä pelon ilmapiiristä tai vallankäyttäjien armoilla olemisesta on painavat syyt kehittää johtamista.

Suosittelenkin vastaavan jatkuvan palautejärjestelmän kehittämistä kuin mitä edellä kuvasin liikuntapsykologian maisteriohjelmaan liittyen. Säännöllinen, anonyymi palautteenkeruu, yhteenveto palautteesta, sen välittäminen toimijoille ja heidän kassaan tarvittaessa yhdessä päätettävät korjaustoiminpiteet. Tällöin korjaustoimille tulisi automaattisesti myös vastuutaho. Kaikkien osallisten ääni ja asian tuntemus saataisiin kuuluville ja järjestelmä nostaisi esille kehittämissuhteita. Ja mikä tärkeintä, esille nousee aina myös uusia ratkaisuehdotuksia, joita johto ei olisi ehkä tullut ajatelleksikaan.

TARU LINTUNEN, LitT
Liikuntapsykologian professori
Jyväskylän yliopisto
Liikuntatieteellisen Seuran
puheenjohtaja 2014–2017
Sähköposti: taru.lintunen@jyu.fi

LÄHDE:

Papaioannou, A., Krommidas, C., Elbe, A.-M., Lintunen T., Apitzsch, E., Alfermann, D., Boen, F., Gemigon, C., Hutter, V., Johnson, U., Torregrosa, M., & Serpa, S. 2017. Careers and employability of graduates of the European Master in Sport & Exercise Psychology from 2009 to 2016. Posterisitys ISSP:n (International Society of Sport Psychology) maailmankongressissa Sevillassa 10–14.7.2017.